

ІНФОРМАЦІЙНО-НАУКОЗНАВЧИЙ РЕЙТИНГ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 14.01.21 “ТРАВМАТОЛОГІЯ І ОРТОПЕДІЯ”, ЗАТВЕРДЖЕНИХ СПЕЦРАДОЮ ДУ “ІТО АМНУ” ЗА ПЕРІОД 2001–2010 РР.

О. І. Немирович-Булгакова

ДУ “Інститут травматології та ортопедії НАМН України”, м. Київ

INFORMATION SCIENTIFIC COGNITIVE RATING OF THESES WORKS ON SPECIALITY 14.01.21 “TRAUMATOLOGY AND ORTHOPEDICS”

APPROVED BY SPECIAL COUNCIL SI “ITO AMSU” FOR THE PERIOD 2001–2010

O. I. Nemyrovych-Bulbakova

It is reported about the analysis of study of information value of modern researches (35 master's theses and 19 doctorate theses) prepared during 2001–2010 approved by the Special Council of SE (State Enterprise) “Institute of Traumatology and Orthopaedics of AMS (Academy of Medical Sciences) of Ukraine on the subject 14.01.21 “Traumatology and Orthopaedics”

Keywords: these, information value, rating.

ИНФОРМАЦИОННО-НАУЧНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЙ РЕЙТИНГ ДИСЕРТАЦИОННЫХ РАБОТ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ 14.01.21 “ТРАВМАТОЛОГИЯ И ОРТОПЕДИЯ”, УТВЕРЖДЕННЫХ СПЕЦСОВЕТОМ ГУ “ИТО АМНУ” ЗА ПЕРИОД 2001–2010 ГГ.

О. И. Немирович-Булгакова

Представлен анализ результатов изучения информативности современных научных исследований (95 кандидатских и 19 докторских диссертаций) за 2001–2010 гг., утвержденных спецсоветом ГУ “Институт травматологии и ортопедии АМН Украины” по специальности 14.01.21 “Травматология и ортопедия”.

Ключевые слова: диссертации, информативность, рейтинг.

Визначення інформативності сучасних наукових досліджень (дисертацій) у медичній галузі, зокрема в травматології та ортопедії, є дуже актуальним. Дисертаційні роботи акумулюють свободу вибору теми, методології та методики аналізу, варіанти опрацювання емпіричних даних. Безумовно, використання дисертацій як джерела інформації для прогнозування тенденцій розвитку медичної науки є надзвичайно перспективним і сприяє динамічному зростанню наукового потенціалу нашого суспільства.

За спеціальністю 14.01.21 “Травматологія та ортопедія” на засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 26.606.01 ДУ “Інститут травматології та ортопедії АМН України” протягом 2001–2010 рр. розглянуто і затверджено 114 дисертацій. На основі бази даних “Дисертації” та “Автореферати” проведено ранжування і аналіз захищених кандидатських та докторських дисертацій у ДУ “ІТО АМН України” за 10 років¹.

Завдання дослідження — оцінити інформаційно-наукознавчий потенціал дисертаційних робіт.

Об'єктом дослідження було обрано дисертації та автореферати дисертацій, які містяться у фондах наукової медичної бібліотеки інституту. Отже, серед 114 вивчених

дисертацій — 95 (83,3%) кандидатських і 19 (16,7%) докторських (таблиця). Співробітниками інституту за період 2001–2010 рр. захищено 41 (35,9%), частка здобувачів з інших медичних установ України становить 73 (64,1%).

Як видно з таблиці, за період, що досліджувався, захищалося у середньому 10 кандидатських та 2 докторських дисертації щорічно. Найменша кількість захищених дисертацій припадала на 2002 і 2008 р. Особливо плідним виявився 2006 рік — 14 кандидатських та 3 докторських дисертації.

Представлені дисертаційні дослідження охоплюють широкий спектр актуальних проблем травматології та ортопедії, відрізняються практичною направленістю, містять достатньо оригінальних конструкторських рішень, що дозволяє реально покращити якість лікувальних заходів, скоротити термін реабілітації хворих. Аналіз тематики дисертацій забезпечує підвищення ефективності виконання науково-дослідних робіт, формування пріоритетних напрямків досліджень у галузі медицини.

Тематична спрямованість дисертаційних робіт розподілилась на два наукові напрямки: дитяча та підліткова ортопедія-травматологія — 19 (16,7%) і доросла — 95 (83,3%).

¹ Від редакції. Перелік дисертаційних робіт, захищених у ДУ “ІТО АМН України”, друкується щорічно у четвертому номері нашого журналу, починаючи з 2000 р.

**Динаміка захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю
14.01.21 “Травматологія та ортопедія” у ДУ “ІГО АМН України” за 2001–2010 рр.**

Дисертації	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Усього
Кандидатські	8	4	11	9	10	14	10	7	10	12	95
Докторські	5	—	2	4	1	3	1	—	2	1	19
Усього:	13	4	13	13	11	17	11	7	12	13	114

За період 2001–2010 рр. здобувачами наукового ступеня в дитячій ортопедії-травматології захищено 4 докторських та 15 кандидатських дисертацій. Глибоко вивчалися питання ортопедичних проявів хвороби Реклінгаузена (Гук Ю.М.), прогресуючої м'язової дистрофії (Зима А.М.), спинномозкової грижі (Чеверда А.І.), заміщення дефектів, пухлин кісток (3 канд. дис.). Піднімалися проблеми профілактики порушень структурно-функціонального стану кісткової тканини (Гайко О.Г.), етіології та патогенезу уродженого вивиху стегна, системні захворювання скелета у дітей, лікування остеомиєліту (3 канд. дис.), патологія великих суглобів, остеопороз та остеопенія.

У галузі травматології та ортопедії дорослого віку з 2001 по 2010 р. затверджено ВАКом 95 дисертацій, або 83,3% від загальної кількості. При всій різноманітності тематики досліджень, необхідно відмітити декілька основних напрямків, які знайшли відображення у 65% робіт, — це:

1) комплексне консервативне (9 робіт: 9 канд. дис.) та хірургічне лікування переломів *нижніх кінцівок* (55 робіт: 48 канд. дис., 7 — докт.);

2) вибір тактики лікування *верхньої кінцівки* — хірургічне (17 робіт: 15 канд. дис., 2 — докт.) та консервативне (2 роботи: 2 канд. дис.);

3) травми і захворювання хребта (15 робіт: 12 канд. дис., 3 — докт.).

Значна кількість дисертаційних пошуків присвячена розробці нових методів, конструкцій і матеріалів для остеосинтезу (17 робіт: 14 канд. дис., 3 — докт.), оптимізації ендпротезування великих суглобів, з широким використанням принципів математичного моделювання, біомеханіки (10 робіт: 9 канд. дис., 1 — докт.). Проблеми репаративної регенерації, остеогенезу, структурно-функціонального стану кісткової тканини піднято в 10

кандидатських та 3 докторських дисертаціях. Перспективними напрямками залишаються: реконструктивно-відновні втручання у хворих на ревматоїдний артрит, анкілозивний спондиліт, остеоартроз (15 робіт: 14 канд. дис., 1 — докт.), патології стопи (8 робіт: 7 канд. дис., 1 — докт.), поєднаної травми (4 роботи: 2 канд. дис., 2 — докт.), остеомиєліту (11 робіт: 10 канд. дис., 1 — докт.).

Перевагою розглянутих дисертаційних робіт є системний підхід: поруч з оцінкою ступеня локального порушення опорно-рухового апарату поширюються висновки і на цілісний організм. Підвищення ефективності лікування, обґрунтування вибору і методів хірургічного втручання базуються на фундаментальних знаннях травматологами-ортопедами специфіки функцій тканин організму, їх біологічної ролі. Особливої уваги заслуговують імунологічні, морфологічні, біохімічні, мікробіологічні та функціональні методи діагностики у 83% дисертаційних дослідженнях. Скорочення термінів непрацездатності, запобігання втрати професійної працездатності, реабілітації тощо розкрито в усіх дисертаційних роботах.

Якісними показниками рівня наукової роботи і кваліфікації здобувача наукового ступеня є публікаційна активність дисертанта та ступінь апробації отриманих наукових результатів на сторінках фахових часописів, затверджених патентах та авторських свідоцтвах. Отже, загальна кількість наукових публікацій, які акумулюють результати 114 дисертаційних досліджень за період з 2001 по 2010 р., становить 1899 джерел.

Таким чином, аналіз кандидатських та докторських дисертаційних робіт за 10 років свідчить про міждисциплінарний підхід при проведенні досліджень, результати яких роблять значний внесок у розвиток не лише травматології та ортопедії, а й фундаментальних медичних наук.